

VÍCTOR MORA N'ÉS EL NOU DIRECTOR

El «TBO», de nou

La «Família Ulises» i els invents del «Profesor Frank» tornen a estar als quioscs. Amb molta expectació, fa pocs dies ha aparegut el primer número de la nova etapa de «TBO». Ara, la revista vol combinar la reedició de material antic amb històries d'autors actuals.

Jaume Vara

TBO. L'any 1968, fins i tot la Real Academia de la Lengua Española va acceptar la paraula. N'hi ha prou amb aquesta identificació revista-mitjà d'expressió, per adonar-se del que va representar, durant molts anys, per a diverses generacions de lectors, el *TBO*. Per què ara aixeca tanta polseguera i espai als mitjans de comunicació i a les converses de les famílies la tornada d'una publicació que ha esdevingut, amb tots els autors, personatges i seccions que li donaren personalitat una veritable llegenda, fins i tot més gran que *La Codorniz*.

El símbol emblemàtic d'un tipus d'humor, potser també de veure la vida. Humor blanc, però no del tot; amable, però amb mala llet quan convé. Un humor que dóna una visió polida, ordenada, fins i tot burgesa, de la realitat, però que no s'està de treure els maldecaps quotidians, les petites il·lusions i els grans fracassos de la gent, els marginats, la mesquinesa i la generositat de l'ànima humana. Sense pintar-ho massa fosc, només el que és necessari per a fer-ho creïble. Amb la intenció sempre d'empènyer el somriure a tothom, d'esbargir, de calçar amb imaginació i ingeni una mica de color dins la grisor que domina totes les societats, ara i abans, tots els temps.

El «TBO» dels avis

TBO va començar la seva existència un 17 de març de l'any 1917. El seu

Víctor Mora, en la presentació de «TBO».

fundador i llavors director, Joaquim Buigas i Garriga, fou qui ideà la combinació de lletres del títol. Ben poc podia imaginar que l'acudit faria una fortuna tan gran. La revista va sortir, com les altres que li eren competència al començament, sota la inspiració directa de Patufet. Però, de la mà de la inicial generació de dibuixants, com ara Urda (que hi va entrar el mateix 1917), Valentí Castanys o Ricardo Opisso, va agafar aviat un tarannà propi. Quan el còmic encara estava, a l'Estat espanyol, ben just sortint de l'ou literari, *TBO* es va decantar de mica en mica per l'acceptació plena dels *bocadillos*, per un concepte aleshores plenament modern d'aquell nou art naixent. Encara que sempre resulta relliscós parlar d'influències, certament el que sor-

tia a *TBO* no anava massa allunyat, almenys en intenció, *family trip* nord-americans, o a autors com Frank King, Dwiggins o Franks Willard. La guerra civil espanyola tancaria, l'any 37, la primera etapa de *TBO*.

La segona s'encetaria el 41, de moment sense numeració ni periodicitat fixa, sotmés als capritxos en els repartiments dels contingents de paper de,

primer la Vice, després la Sub, Secretaria de Educació Popular. Deu anys més tard, la creació del Ministerio de Información y Turismo va permetre que, com totes les altres publicacions, *TBO* comencés una trajectòria més normalitzada.

S'esdevé aleshores la seva edat d'or. El *TBO* que tots, poc o molt, hem conegut. El de Antonio Ayné, Benejam (La família Ulises, Eustaquio Morcillón, Melitón Pérez), Muntañola (Josechu el Vasco), Bernet Toledano (Altimiro de la Cueva), José María Blanco i els seus matrimonis de dona-tiarrà i home poca-cosa i les seves escoles per aprendre tots els oficis inclòs el de *hippy* en dues pàgines, José Coll, Salvador Mestres, Ramón Sabater (l'*abuelo* i els *sobrinitos*), Serra Masana, Arturo Moreno, «Los grandes inventos del profesor Franz de Copenhague», les històries il·lustrades de Carlos Bech, la pàgina «Todo un poco» on es barregen els acudits amb les curiositats històriques, els entreteniments de «Pasa el tiempo con pasatiempos». Un plegat de coses que entusiasmaron un públic fidel i nombrós —es parla de mig milió d'exemplars en els seus moments més àlgids—, malgrat la presència al mercat de *Jaimito*, *La Risa*, *Nicolás*, *Pulgarcito* i la resta de Bruguera (El *DDT*, *Tio vivo*...). Cada una amb idiosincràsia pròpia. Més conservador el *TBO*, més corrosives

Hivern

NOVETATS en LLIBRES

<p>edicions 62 sa</p> <p>ASSASSINAT A LA CASA DE BOJOS</p> <p>Jonathan Latimer Seleccions de la Cua de Palla, 77. 208 pàgines.</p> <p>El detectiu privat William Crane, dur, càustic i solitari, penetra, simulant que és un nou pacient, en un manicomí de luxe.</p>	<p> Editorial Laia</p> <p>ELS FRUITS SILVESTRES</p> <p>Caterina Solé Sugranyes Col·lecció Cullera de fusta. 128 pàgines.</p>
<p>EL LLAMP</p> <p>DIARI DE CAMPANYA (EL FILL D'EN MARC A PRADA)</p> <p>Manuel Joan Arinyó Col·lecció La cuca al cau. 128 pàgines. 7 Gravats de PAN.</p> <p>Aventures eròtiques a la Universitat Catalana d'Estiu de Prada del Conflent.</p>	<p>EDITORIAL EMPÚRIES</p> <p>DESCRIURE, ESCRIURE</p> <p>Com s'aprèn a escriure</p> <p>Daniel Casany.</p> <p>Biblioteca Universal Empúries, 35.</p>
<p> GREGAL LLIBRES consorci d'editors valencians s.a.</p> <p>RELATS DEL MAR DEL SUD</p> <p>Jeane Ollivier</p> <p>Gregal Juvenil, 20.</p>	<p> LA GALERA, S. A., EDITORIAL</p> <p>COL·LECCIÓ ELS GRUMETS DE LA GALERA</p> <p>Novel·les per a nois i noies. Volums de 13,5 x 20 cm. il·lustrats a la ploma. Enquadernació rústica, plastificada.</p>
<p>Edicions B BROMERA</p> <p>LLETRES DE JOC</p> <p>Assumpció Bernal Carme Gregori</p> <p>Un llibre viu i pràctic que aborda la didàctica de la literatura a l'EGB. Especialment recomanable per a mestres.</p>	<p> curial</p> <p>L'AUCA DE LA PEPA</p> <p>Joan Pons i Massareu</p> <p>Biblioteca Popular Curial, 8.</p>
<p> ENCICLOPÈDIA CATALANA</p> <p>DICCIONARI JURÍDIC CATALÀ</p> <p>Un volum de 14 x 21. 480 pàgines. De venda en llibreries.</p> <p>«Els diccionaris de l'Enciclopèdia».</p>	<p> EDITORIAL TRES I QUATRE</p> <p>L'ESPILL, 25</p> <p>Revista de cultura dirigida per Joan Fuster Col·laboracions de: Giuseppe Grilli, Lluís Cerveró, Josep Gavaldà, A. Munné-Jordà, Xose Luis Mendez Ferru, Albert Girona, etc.</p> <p>Il·lustracions: Antoni Ballester i Vilaseca.</p>

potser les de Bruguera, gràcies a Vázquez, Conti, Jorge, Penarroja i altres genis de raça, totes oferien el testimoni de la postguerra espanyola.

Cap a la dècada dels setanta, la popularitat de TBO va començar a minvar, aclaparada per l'èxit dels «Mortadelo» i la rivalitat indirecta de televisió i dibuixos animats. De mica en mica, les vendes anaven baixant i, a les darreries, ni l'entrada de dibuixants nous (Tha, Cubero...) ni el fet, un temps, de limitar-se a publicar reedicions d'històries velles, va salvar la revista, per l'any 80, de desaparèixer. Un intent, el 86, per part de Bruguera i Complot, va fer fallida als pocs números. És clar que poca cosa més que el nom, subtitulat «semanario de diversión y fantasía», tenia de l'original.

EL TBO dels fills

Sota la direcció de Víctor Mora, amb la promesa de combinar tradició i modernitat, talents vells i talents nous, «para todas las edades (incluida la de piedra)», el TBO ha tornat a sortir en aquest mes de febrer de 1988, publicat per Ediciones B del Grupo Zeta, que ja ha vist com les reedicions de còmics ex-Bruguera produeixen encara beneficis. I amb expectació: els primers dies s'exhaurien en hores a totes les llibreries i era difícil localitzar-ne algun exemplar.

Una volta a les nostres mans, previ pagament de dues-centes cinquanta pessetes, el primer número, però, si no es pot parlar de decepció, sí que es pot fer d'un cert desencís. Vejam. D'una banda, les vuit pàgines agrupades sota la capçalera «El TBO de siempre», que contenen material d'abans, això sí, resulten pura delícia, i evidencien que per a Blanco, la família Ulises i els invents del Professor Franz no passa el temps. El mateix, i és que els clàssics són els clàssics, amb «Educando a Papá» i la Betty Boop, i també el vell amic Vázquez. Ara bé, les històries noves de trinca —apart els estrangers, que sí que estan a les antípodes de l'esperit del TBO—, malgrat la voluntat d'adaptació dels pressupostos dels mestres a l'actualitat, no ho acaben d'aconseguir, amb l'única excepció de Purita Campos. Potser es tracta de donar-los rodatge per desenvolupar-se. O potser també hi ha part de culpa dels lectors, que voldríem que l'antic TBO fos ben bé com abans, que ens provoqués les mateixes sensacions amb els mateixos elements, fins i tot que ens tornés l'encís del temps passat, l'embruix de la infantesa. És el risc de jugar als números de la nostàlgia. □